

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології

Кафедра теорії та практики перекладу

Силабус навчальної дисципліни

ПЕРЕКЛАД ЯК ПРОФЕСІЯ

Рівень вищої освіти:	Другий (магістерський)
Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність:	B11 Філологія
Спеціалізація:	B11.041 “Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська”
Освітньо-професійна програма:	«Переклад з англійської мови та другої іноземної українською»
Семестр, рік навчання:	3 семестр, 2 рік навчання
Статус дисципліни	Обов’язкова
Обсяг:	4 кредити ЄКТС, 120 годин, з яких лекцій (очне/заочне) – 20/8, практичних (очне/заочне) – 20/4 год., самостійна робота студентів – 80 /108 год.
Мова викладання:	англійська, українська
День, час, місце:	Відповідно до розкладу
Викладачі:	Матузкова Олена Прокопівна, доктор філологічних наук, професор, Гринько Ольга Сергіївна, кандидат філологічних наук, доцент
Контактна інформація:	translation.department@onu.edu.ua
Робоче місце:	бульвар Французький, 24/26, м. Одеса Кафедра теорії та практики перекладу (каб.166)
Консультації:	За домовленістю
Передреквізити:	Відповідний рівень володіння мовою, здобутий у закладі загальної середньої освіти або в межах неформальної освіти
Постреквізити:	Підготовка здобувачів вищої освіти до написання Кваліфікованої (магістерської) роботи.
Мета навчальної дисципліни:	Формування загальних, спеціальних (фахових) та професійних компетентностей у галузі перекладу, поглиблення теоретичної бази щодо професійної компетенції перекладача та вироблення навичок і цінностей професійного спілкування, зокрема відповідального й

	усвідомленого використання цифрових технологій і засобів штучного інтелекту в перекладацькій діяльності, а також формування базових знань і вмінь організації власної перекладацької практики як бізнесу
Завдання навчальної дисципліни:	проведення порівняльного аналізу складових професійної компетенції в кодексах, галузевих стандартах та програмах міжнародних і українських перекладацьких організацій та ЗВО; вироблення переліку складових професіоналізму сучасного перекладача та шляхів їхнього формування; вироблення практичних навичок роботи з власними і колективними перекладацькими проєктами за допомогою середовища CAT; опанування видів та особливостей постредагування машинного перекладу; вироблення навичок використання інструментів штучного інтелекту для укладання глосаріїв, перекладу і редагування текстів з дотриманням принципів перекладацької етики й академічної доброчесності; ознайомлення з теоретичними засадами локалізації різноманітних ресурсів та аудіовізуального перекладу; формування базових знань щодо організаційно-правових форм перекладацької діяльності (ФОП), роботи з бюро перекладів та організації перекладацьких заходів; вироблення вміння розробляти бізнес-план перекладацько-викладацької діяльності, орієнтований на вихід на бажаний рівень доходу
Очікувані результати навчання:	В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен: знати: - основні функції сучасного перекладу та базові складники професійної компетенції письмового й усного перекладача; – принципи роботи в середовищі CAT-tools, особливості попереднього машинного перекладу та постредагування; – можливості та обмеження інструментів штучного інтелекту в укладанні глосаріїв, перекладі та редагуванні текстів; – принципи перекладацької етики в цифрову епоху та вимоги до відповідального використання цифрових технологій у перекладацькій діяльності; – теоретичні засади локалізації та аудіовізуального перекладу (субтитрування, дублювання, войс-овер); – організаційно-правові форми перекладацької діяльності (ФОП), особливості роботи з бюро перекладів та організації перекладацьких заходів. вміти: - виконувати власні та колективні перекладацькі проєкти за допомогою інструментів CAT; – здійснювати постредагування машинного перекладу з урахуванням вимог до якості цільового тексту;

	– відповідально й усвідомлено використовувати інструменти штучного інтелекту для укладання глосаріїв, перекладу і редагування текстів, аналізувати кейси, пов'язані з етичними викликами такого використання; – виконувати основні завдання локалізації та аудіовізуального перекладу, зокрема субтитрування, дублювання і войс-овер; – розробляти бізнес-план перекладацько-викладацької діяльності, орієнтований на вихід на бажаний рівень доходу.
Зміст навчальної дисципліни:	Змістовий модуль 1. Формування та удосконалення складових професійної компетенції. Тема 1. Translation and Interpreting: сучасні міфи, функції та кар'єрні можливості у XXI столітті. Тема 2. Компетенції та цінності перекладача і усного перекладача. Тема 3. Hard skills versus soft skills. Емоційний інтелект. Тема 4. Письмовий і усний перекладачі як професії майбутнього: середовище праці та професійні виклики. Тема 5. Переклад як бізнес: організаційно-правові форми діяльності перекладача (ФОП), робота з бюро перекладів, організація перекладацьких заходів. Змістовий модуль 2. Інструменти CAT та ШІ. Тема 1. Робота з середовищем для перекладу CAT-tools. Тема 2. Попередній переклад у програмах CAT-tools і особливості машинного перекладу. Тема 3. Постредагування машинного перекладу як інструмент підвищення ефективності. Тема 4. ШІ в роботі сучасного перекладача: глосарії, переклад, редагування. Тема 5. Перекладацька етика в цифрову епоху: відповідальне та усвідомлене використання цифрових технологій у перекладацькій діяльності. Змістовий модуль 3. Локалізація та аудіовізуальний переклад як новітні напрями перекладацької діяльності. Тема 1. Поняття локалізації та інтернаціоналізації. Тема 2. Локалізація комп'ютерних ігор та ігор для консолей: основні структурні елементи та технічні вимоги. Тема 3. Локалізація веб-сайтів: основні структурні елементи та проблеми зміни культурного коду. Тема 4. Локалізація рекламних текстів: загальні стратегії та техніки. Тема 5. Аудіовізуальний переклад: загальні положення, компоненти та останні тенденції. Тема 6. Субтитрування як складова аудіовізуального перекладу. Типи субтитрів та особливості технічного

	оформлення. Тема 7. Дублювання та войс-овер як складові аудіовізуального перекладу. Основні перекладацькі проблеми та шляхи їхнього вирішення
Методи навчання:	Словесні: пояснення, бесіда, дискусія, обговорення найскладніших і суперечливих питань перекладацької професії. Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація автентичних текстів, кейсів, зразків локалізованого контенту. Практичні: виконання власних і колективних перекладацьких проєктів у середовищі САТ; попередній машинний переклад і постредагування; укладання глосаріїв, переклад і редагування текстів за допомогою інструментів штучного інтелекту; розв'язання кейсів, пов'язаних із перекладацькою етикою в цифрову епоху; аналіз організаційно-правових форм перекладацької діяльності та розробка бізнес-плану; локалізація комп'ютерних ігор, веб-сайтів і рекламних текстів; субтитрування, дублювання і войс-овер; робота з основною і додатковою літературою
Навчально-методичне забезпечення	1. Матузкова О. П., Безпалова К. В., Семенова О. Ю. Переклад як професія: компетентності, цінності та виклики. Методичні вказівки для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 035 Філологія спеціалізації «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською». Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 32 с.
Рекомендована література:	Основна 1. Амеліна С., Тарасенко Р., Шень Л. Етичні аспекти використання інструментів штучного інтелекту в перекладі. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2026. Вип. 2. С. 14–23. DOI: 10.31499/2307-4906.2.2026.362600. 2. Коваль Т. І. Інформаційні технології в перекладі. Київ: КНЛУ, 2010. 261 с. Режим доступу: https://studfile.net/preview/7094357/ 3. Корольова Т. М., Жмаєва Н. С., Колчаг Ю. І. Постредагування при машинному перекладі. Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. 2020. №30. С. 102–119. Режим доступу: https://www.lingstud.od.ua/archive/2020/30/7.pdf 4. Шубенко Н. О. Аудіовізуальний медіатекст: специфіка, структура, властивості. Культура і Сучасність: [альманах]. 2012. №1. С. 145–149. Режим доступу: https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2015/n58/43.pdf 5. Bowler L. Computer Aided Translation Technology: A Practical Introduction. Ottawa: University of Ottawa Press, 2002. 185 p. 6. Cintas J. D., Remael A. Audiovisual Translation: Language

	Transfer on Screen. Routledge, 2009. 271 p. 7. Newmark P. A Textbook of Translation. Longman, 2006. 290 p. Додаткова 1. Енциклопедія перекладознавства. Т. 1. Редактори Л. М. Черноватий, О. А. Калиниченко. Вінниця: Нова Книга, 2020. 552 с. 2. Радчук В. Д. Функції перекладу. Всесвіт. 2006. №11-12. С. 149-159. Режим доступу: http://vsesvit-journal.com 3. Hubscher-Davidson S. Trait Emotional Intelligence and Translation: A Study of Professional Translators. Target, John Benjamins, 2016. 4. Translation and Localization (ATTW Series in Technical and Professional Communication). 1st edition. Routledge, 2019. 274 p. Інформаційні ресурси 1. Prometheus. Підприємництво. Власна справа в Україні. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/entrepreneurship-ukraine/ 2. ФОП для перекладача: які КВЕДи обрати, як оформити роботу. URL: https://finevolution.com.ua/post/fop-dlia-perekladacha-yaki-kvedy-obraty-yak-oformyty-robotu/ 3. CIOL Insights. The Language Professions 2019–2020 Report. London, 2020. 19 p. Режим доступу: https://www.ciol.org.uk 4. Локалізація застосунків для мобільних телефонів. UTIC 2013. URL: https://utic.eu/uk/video/webinary/lokalizatsiia-prilozhenii-dlia-mobilnyh-telefonov 7. Downie J. The real difference between Interpreting and translation. Blog. 2020. URL: https://www.integritylanguages.co.uk
Оцінювання:	Оцінювання виконаних завдань самостійної роботи, оцінювання практичних завдань (переклад, постредагування, локалізація, субтитрування, войс-овер), оцінювання усних відповідей і доповідей, аналіз кейсів; підсумковий контроль здійснюється у формі заліку, що включає виконання практичного завдання з теоретичним обґрунтуванням ужитих перекладацьких рішень. Контроль засвоєння змісту курсу здійснюється наступним чином: - поточний контроль за змістовими модулями 1-3 (робота на практичних заняттях, доповіді, аналіз кейсів, завдання самостійної роботи) оцінюється в сумі 60 балів (15+15+30 відповідно); - підсумковий контроль оцінюється в 40 балів. Загальна оцінка з дисципліни «Переклад як професія» вираховується шляхом складання балів поточного і підсумкового контролю. Максимальна оцінка складає 100 балів.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»): <i>Відвідування занять Регуляція пропусків</i> <i>Дедлайни та перекладання</i> <i>Політика академічної добросовісності</i> <i>Використання електронних пристроїв на занятті</i> <i>Комунікація</i>	Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozenny_a/poloz-org-osvit-process_2022.pdf). Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перекладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf) Регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf) Під час занять дозволяється користуватися мобільними телефонами та іншими мобільними пристроями для використання електронних словників та довідкових матеріалів та виконання перекладів. Проте такі прилади мають бути попередньо переведені у беззвучний режим. Під час виконання контрольних та інших подібних робіт, використання мобільних пристроїв заборонено. Всі робочі оголошення або надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту, або через чат академгрупи у Viber/Telegram, або розміщуються в Google Class. Здобувачі мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.
---	---